

Kdo naj rešuje probleme?

Letošnje tekmovanje za bralno značko Jožeta Moškriča, ki je bilo v Zeleni jami me je vzpodbudilo, da sem potrkal na vrata Krajevne skupnosti Zelena jama. Pravzaprav me je vzpodbudila stran v zborniku prispevkov iz zgodovine delavskega gibanja in NOB na področju naše občine, kjer piše Zelena jama — proletarsko jedro. Kaj predstavlja Zelena jama danes, toliko let pozneje?

Tovariša Branka Dujmoviča, neprofesionalnega tajnika krajevne skupnosti sem našel v skromni pisarni, ko je prosto sobotno dopoldne izpolnjeval s pregledom računov in urejanjem ostalih administrativnih zadev za krajevno skupnost. Eno samo dolgo vprašanje, ki sem ga po potrebi dopolnjeval, je dalo odgovore, ki so zajeli skoraj desetletno obdobje, v katerem so se vrstili uspehi, problemi in še posebej današnja nemoč in določena



Branko Dujmovič

neaktivnost krajevne skupnosti. Ta kratka zgodovina je orisala krajevno skupnost, ustanovljeno 1959. leta, njeno res polno funkcioniranje in vsebino dela od 1962 leta naprej, ko je organizirala poleg ostalega številne servise, ki so nudili občanom drobne usluge. Ščasoma se je iz vse te dejavnosti ustvaril nekakšen center, ki je poleg osnovne uslužnostne dejavnosti dajal občanom razne nasvete, reševal terensko problematiko, se povezoval s šolami in društvenimi organizacijami ter predvsem skrbel za vse drobne probleme, ki se vsakodnevno pojavljajo na terenu. Zakon iz leta 1965, ki je določal, da se morajo vsi servisi pri stanovanjskih podjetjih registrirati kot samostojna podjetja z vsemi obveznostmi in dajatvami, je ukinil možnosti nekaterih nepravilnosti in deviacij, v katere so na splošno takšni servisi zabredli, istočasno pa

povzročil, da se je v našem primeru vsa ta dobro utečena dejavnost podrla kot hiša iz kart. Nekaj časa so si v Zeleni jami prizadevali, da bi krajevna skupnost obdržala vsaj servis za nego bolnikov, vendar tudi ti napor niso bili uspešni. Od tedaj si krajevna skupnost tudi ni več popolnoma opomogla.

Ko sva skušala ugotoviti, kaj bi bilo potrebno storiti, da bi krajevna skupnost dejansko opravljala vlogo, ki jo ima v našem sistemu, je tov. Dujmovič ugotovil, da bo to trd oreh.

»Kar pogledajva. Razen mene v 9 članskem svetu krajevne skupnosti aktivno deluje samo še predsednik. Kolikor pa lahko volonter naredi v soboto dopoldne, ki je čedalje bolj »uradniško« prost dan? Ostali člani sicer redno prihajajo na seje, vendar je to premalo. Edini komisiji, ki delata v redu, sta komisija za zdravstvena vprašanja ter poravnalni svet.«

Položaj se bo po njegovem mnenju lahko samo poslabšal, saj bodo ustavne spremembe še bolj poudarile vlogo in naloge krajevne skupnosti, ljudi, ki bi bili pripravljeni delati, pa ne bo več. »Najmanj, kar bi krajevna skupnost potrebovala, bi bil profesionalni tajnik, saj se moramo zavedati, da je Krajevna skupnost pravna oseba, kar zahteva polno moralno in materialno odgovornost za njeno poslovanje.«

Iskala sva »pomočnike«, vendar sva ugotovila le nekaj nespodbudnih in slabih stvari. Krajevne organizacije socialistične zveze praktično ni, tako da celo njeno delo pade na krajevno skupnost. Čeprav je odbor krajevne organizacije izvoljen, nimajo predsednika. Tudi organizacija Zveze komunistov ne sodeluje ustrezno, ker so mlajši, sposobnejši člani v glavnem vezani na organizacije v delovnih kolektivih. Še najboljše delujeta Zveza borcev in društvo prijateljev mladine, čeprav se stara tudi njuno članstvo, še posebej pri borcih.

»Mslite, da položaj drugje ni tako pereč?«, sem vtrgal dalje.

Tovariš Dujmovič je odgovoril, da izredno slabi aktivnost prebivalcev Zelene jame gotovo botruje negotovost, kaj se bo zgodilo v prihodnosti s predelom, ujetim med tri tovarne, dva progi in dve cesti, to je Kemično, Kolinsko, Volnenko, zagrebške in dolenske železniške tire ter Smartinsko in Pokopališko cesto. Po generalnem urbanističnem načrtu naj bi tu rastle industrijska cona, prebivalci tega predela pa kljub številnim ostrim protestom še vedno ne vedo, kaj se bo res zgodilo. »To v tako veliki meri dopolnjuje pomanjkanje družbene aktivnosti prebivalstva, ki pa se na drugi strani pretvarja v lov za večjim standardom, da smo v resni krizi. To nerešeno vprašanje zavira marsikatero dejavnost, predvsem pa komunalno, sami pa dobro veste, da je ljudi najlaže aktivirati na vrsti vprašanj družbenega standarda«, je končal tov. Dujmovič.

Kaj storiti v vseh podobnih primerih? Najbrž je še kje kaj podobnega. Od prejšnjih rezultatov in aktivnosti, pa čeprav so bili dobri, se ne da živeti. V takem položaju, kot so ga opisali, krajevna skupnost vseh novih nalog ne bo mogla uresničevati. Spisek tega, kar se že danes zahteva od krajevne skupnosti, je skoraj neverjetno dolg. Kar naštejmo: varstvo otrok, socialno-vzgojna problematika, preskrba in organizacija trgovske mreže, vzdrževanje komunalni naprav, obveznosti do občinske skupščine, statistična poročila itn., zdravstvene službe in ostalih organizacij, civilna zaščita, poravnalni svet itn...

Morda smo kaj celo izpustili. Kot rečeno, pristojnosti in obveze krajevne skupnosti bodo vse večje. Še tako veliki odbori na papirju ne bodo reševali stvari, dva ali trije ljudje pa tudi ne morejo ustvariti velikih rezultatov. Kdo bi moral o tem razmisliti? Najbrž vsi. Najbolj pa prizadeti.

Proti vmešavanju v posvetne zadeve

V četrtek 11. marca so imeli člani organizacije Zveze borcev NOV v Sostrem svoj občni zbor, ki je bil še kar dobro obiskani, saj se ga je udeležila skoraj polovica članstva.

Pod točko, ki je bila predvidena za razpravo in po vseh poročilih, so se o marsičem pogovarjali, pa tudi sklepali. Veliko so govorili o proslavi 30. obletnice vstaje jugoslovanskih narodov in v zvezi s proslavo, ki jo posebni odbor pripravlja za 11. julij, ko bodo odkrili spomenik partizanski Molniški četi, ki je bila ustanovljena 13. julija 1941. leta pretežno iz vrst domačinov. Zbrali bodo tudi vso dokumentacijo o borcih, aktivistih in žrtvah ter interniranih in zapornikih s področja krajevne skupnosti Zadvar. Menili so, da bo s tem opravljeno veliko delo, zlasti pa bo terjalo pomoč vseh članov ZB.

Razen tega so se pogovarjali tudi še o drugih stvareh. Predvsem se ne strinjajo z vmešavanjem cerkve v politične zadeve. Nič nimajo proti, da v socialistični zvezi delujejo tudi duhovniki, vendar z vednostjo organizacije, ne pa potuhnjenosti in v smeri obnavljanja tistih elementov, ki so nekatere cerkvene kroge pripeljali v udeležbo pri zločinih. Moti jih tudi to, da se cerkev še doslej ni distancirala od zločinov, ki jih je med vojno zagrešila. Hočejo

imeti jasne in čiste račune. Govorili so tudi o nedavnem poskusu duhovnikov, da bi na svojo pest in mimo vseh organizacij prevzeli odbor Rdečega križa, pri tem pa očitali prejšnjim odborom, da so pomoči in druge vrste delovanja RK delili po ideoloških vidikih — kar pa seveda ni res, saj doslej na njihovem terenu ni bilo važno, komu je bila taka pomoč dana, ker pri tem ni bilo nikakršnih ideoloških vidikov.

Besede so stekle tudi o Pavlovičevem filmu Rdeče klasje, narejenem po Potrčevem romanu Na kmetih. Člani ZB tega filma še niso videli, iz časopisov pa so zvedeli, da ne predstavlja zgodovinske resnice, temveč jo grobo pači, jo potvarja in prikazuje v taki luči, da žali ljudi, ki so se po vojni prizadevali preskrbeti prebivalstvu osnovne življenjske potrebščine in jih pri tem ni vodila nikakršna erotična zagnanost, temveč vroča želja izpolniti plan preskrbe. Nič nimajo proti, če se tu pa tam prikažejo tudi slabosti, toda Pavlovičev film prikazuje ukrepe v povsem napačni luči. Zato člani ZB večinoma take filme odklanjajo in se bodo morali v bodoče dosledneje boriti proti takim popačenkam.

Slavko Kastelic
c. 13. julija 44
p. Dobrunje

Ali si se pripravil na popis prebivalstva?

Osnutki v klubu

Sestanek kluba odbornikov v prostorih stanovanjskega podjetja Soseska lahko ocenimo kot izredno aktualnega tako po namenu kot po vsebini. K predloženim osnutkom zakonov s področja stanovanjskega gospodarstva, ki so bili namreč na dnevnem redu, bo klub na osnovi razprave predložil stališča, ki jih bo kot delegat občinske skupščine posredoval na zasedanju delegatov občin; podjetje Soseska pa je imela možnost ponovno skoz razpravo prezentirati problematiko, s katero se vsakodnevno srečuje ter istočasno v skupni razpravi z odborniki tudi preveriti svoja stališča in amandmaje k omenjenim osnutkom.

V zelo živahni razpravi dveh osnutkov zakonov in enem predlogu o spremembah in dopolnitvah zakona o urejanju in oddajanju stavbnega zemljišča, o prispevku za uporabo mestnega zemljišča in predlogu zakona o nekaterih natančnejših merilih za določanje odškodnine za razlaščenca kmetijske in stavbna zemljišča je bilo slišati tehtna mnenja in predloge še posebej s strani podjetja Soseska, ki je prek svojih predstavnikov tolmačila dosedanje zakonodajo, opozarjalo na njene napake in pomanjkljivosti ter dalo tudi svoje predloge in stališča k omenjenim osnutkom oz. točkam dnevnega reda.

V prvi točki so se dotaknili široke palete aktualnih vprašanj — od kriterijev oddaje stavbnega zemljišča, natečaja, monopola komunalnih

prispevkov do velikih stroškov in birokratizma, ki se bohotijo na tem področju. Sicer so predstavniki Soseske že takoj v začetku naglasili, da jih v njihovi dejavnosti ta zakon stalno žuli; ker pa jim sedanji osnutki ne pomagajo dosti, so predlagali svoje predloge. Zelo pomembna je bila ugotovitev, da republiška zakonodaja na tem področju stalno zahteva ob zvezno, kar v veliki meri onemogoča ustrezno in neučinkovito zakonsko ureditev v republiki. Po mnenju razpravljalcev bo potrebno v republiki čimprej ustrezno urediti ta vprašanja, kar bo vsekakor moralo zagotoviti cenejšo in hitrejšo gradnjo nasploh in stanovanj še posebej.

Pri obravnavi osnutka zakona o prispevku za uporabo mestnega zemljišča so

med drugim ugotovili, da je kupec stanovanj dvakratno obremenjen, ter predlagali, da se prispevek uporablja le za vzdrževanje starih objektov in naprav. Po dokaj dolgi debati, kaj je avto in kaj predstavlja garaža — stanovanjski ali poslovni prostor — so se končno le zedinili za formulacijo, naj se od garaže plačuje neki prispevek, ne glede kje stoji in v kakšne namene služi.

Čeprav je že dolgo časa v navadi, da se o kmetijstvu razpravlja ob prisotnosti kmetov, to pot ni bilo tako. Kljub temu, da so predlog zakona, ki med drugim obravnava tudi pravično odškodnino za kmetijska zemljišča, precej kritizirali, so v zaključku prišli do ugotovitve, da zakon v sedanjem trenutku predstavlja objektivno najboljše rešitev, ki pa bo z dodatnim izpopolnjevanjem in predlogi dobila tako obliko in vsebino, da bo onemogočala špekulacije pri prometu z zemljišči ter na različnih krajih naše republike enotnejše reševal ta vprašanja.

Glede osnutka zakona o pogojih za prodajo stanovanjskih hiš in stanovanj v družbeni lasti so sklenili, naj bi o tem osnutku zakona razpravljala občinska skupščina na prihodnji seji.

Slovenski oktet v osnovni šoli Polje

V svoj izobraževalni vzgojni program je osnovna šola Polje vključila tudi gostovanje slovenskega okteta.

Dne 17. februarja je bil prirejen koncert za učence šole. Pred začetkom koncerta je slovenski oktet pozdravila učenka 7. razreda Alenka Mrharjeva. Z lepimi pozdravnimi besedami je ustvarila čudovito koncertno ozračje, v katerega so se vživeli navzoči poslušalci — učenci.

Program je bil sestavljen iz del raznih obdobij, začeti so z renesanso pa tja do moderne dobe. Učenci so z velikim zanimanjem sledili programu, kajti naš veliki mojster renesanse Jakob Gallus je odkril učencem velike mojstrovine svoje dobe. Med zapetimi skladbami je najbolj navdušil oktet z antifonarnim petjem, razdeljen v dve skupini, kjer sta si druga drugi odgovarjali. Tembolj je bil pomemben Jakob

Gallus za osme razrede, kajti prav zdaj so pri pouku v dobi renesanse. Nadalje se je koncert odvijal s slovenskimi narodnimi, umetnimi, ruskimi in črnskimi duhovnimi skladbami.

Koncert je bil v opoldanskem času, ko se menjata izmeni, da so lahko poslušali koncert tudi učenci iz oddaljenih šol, za katere je bil nastop slovenskega okteta še posebno doživetje. Za mnoge okoliške učence pa je bilo najbrž prvič, da so lahko živo, iz bližine poslušali naš najboljši vokalni ansambel.

Ob tej priložnosti je poslušalo koncert okoli 800 učencev z vodstvom šole in učiteljskim kolektivom.

Na koncu sporeda so učence izročile pevcem za prijete užitek in razvedrilo lepe biedemeirske šopke. Koncert se je končal s splošnim zadovoljstvom in nepozabnim umetniškim vtisom za obe strani. J. Z.